

Ervaringen van jeugdigen over contact met hun biologische ouders in gezinshuizen en pleegzorg: een systematische literatuurstudie

Student: M. van der Meer (s4292464)

Begeleider: mr. L. Wieldraaijer-Vincent & dr. M.D.C. ten Brummelaar
2^e beoordelaar: dr. E. Zijlstra

Rijksuniversiteit Groningen
Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen
Juni 2023

Abstract

Children in foster care no longer live with their biological parents, which affects the interaction with their biological parents. There is a lot of research about what biological and foster parents think about keeping contact and about what is in the best interest of the child. Remaining in contact seems to be mostly the best option for children. Furthermore, a good relation between the biological and foster parents is also good for the child's wellbeing. We know what generally is in the best interest of the child, but we actually know little about the child's own opinion and their perspective on the relationship with their biological parents.

This systematic literature review examines the experiences of children about the involvement of the biological parents in foster care and professional foster care. After conducting a thematic analysis and a thematic synthesis, ten articles answered this question.

This review shows that children experience the involvement of their biological parents in different ways. According to children, the quality of the contact with their biological parents is mainly determined by foster parents and by their biological parents. Furthermore, the location of the visits plays a role in how the quality of contact is experienced by children. When looking at the child's feeling about the contact, the vast majority of children feel happy and loved when they are in contact with their biological parents. But they also experience a lot of stress and fear at such moments. Many children long for more contact with their biological parents, although a few are already satisfied with the amount of contact and certainly do not want more. In addition, there are also children who say they have no contact at all with their biological parents but would like to. Finally, the review examines the contact between biological parents and foster parents. According to the children, many parents do not have contact with each other, but if there is contact, children experience this positively.

From this review it can be concluded that every child requires different quantities of contact, and that the child must always be listened to. Recommendations for future studies could

be more research about this perspective in the professional foster care or obtaining more information about contact between biological parents and foster parents.

Inleiding

Veel kinderen en jongeren groeien op bij hun ouders. Echter, een deel van de kinderen kan niet bij hun ouders verblijven en krijgen te maken met uithuisplaatsing en verblijf in de pleegzorg, residentiële jeugdhulp of gezinshuizenzorg (Knorth, 2000). Bij uithuisplaatsing van een jeugdige is contact met de ouders door diverse obstakels minder of helemaal niet mogelijk (De Wilde, 2020). Dit terwijl we vanuit onderzoek weten dat het hebben van een relatie en het onderhouden van contact met ouders vaak belangrijk is, ook voor de jeugdigen in de jeugdzorg (Greenberg et al., 1983). Een ondersteunende, stabiele relatie tussen kind en ouders zorgt namelijk voor een hogere mate van welzijn van de jeugdige (Little & Sockol, 2020). Hoewel er veel onderzoek is over de betrokkenheid van ouders bij jeugdigen die uit huis zijn geplaatst (Carvalho & Delgado, 2014; Delgado et al., 2019; McWey et al., 2010), weten we weinig over de ervaringen van de jeugdigen zelf ten aanzien van het contact dat zijn met hun biologische ouders hebben wanneer zij in de pleegzorg en gezinshuizenzorg wonen. Het is daarom belangrijk om inzicht te krijgen in het perspectief van de jeugdigen ten aanzien van het contact met hun biologische ouders tijdens hun verblijf in pleeggezinnen of gezinshuizen.

Wanneer jeugdigen uit huis zijn geplaatst, kunnen zij verblijven in onder andere de gezinsgerichte zorg, zoals pleeggezinnen en gezinshuizen. Pleegzorg is een vorm van jeugdzorg waarbij jeugdigen voor een korte of langere tijd in een pleeggezin wonen (Maaskant & Reinders, 2010). De reden waarom jeugdigen in een pleeggezin gaan wonen verschilt per situatie, maar in de meeste gevallen zijn ouders niet in staat de jeugdige de opvoeding te geven die hij of zij nodig heeft (Maaskant & Reinders, 2010). De gedachte achter pleegzorg is dat de jeugdige in het pleeggezin zich kan ontwikkelen met als meest gunstige uitkomst dat hij of zij later weer naar zijn of haar biologische ouders kan verhuizen (Maaskant & Reinders, 2010). Een gezinshuis is een vorm van jeugdhulp waarbij een kleine groep jeugdigen (meestal 3 tot 6) wordt opgevangen in een huiselijke omgeving,

georganiseerd vanuit een natuurlijk gezinssysteem (NJI, 2019). De jeugdigen in gezinshuizen zijn hier geplaatst omdat ze intensieve, professionele hulp nodig hebben en omdat ze door ernstige, complexe problematiek en/of een beschadigd verleden niet meer bij hun ouders, op zichzelf of bij een pleeggezin kunnen wonen (De Baat & Berg-leClercq, 2013; NJI, 2019). Gezinshuizen beschikken over in ieder geval één professioneel geschoolde ouder, waardoor gezinshuisouders 24 uur per dag, 7 dagen per week opvoeding, ondersteuning en zorg aan de jeugdigen bieden die bij hen wonen. Ten minste één van de ouders ontvangt een salaris voor het werk als gezinshuisouder (NJI, 2019; Factsheet Gezinshuizen, 2018). Hoewel pleeggezinnen en gezinshuisgezinnen vrijwel op één lijn liggen, zijn er ook verschillen tussen beide vormen van jeugdhulp. Gezinshuizen zijn opgezet om jeugdigen met een zwaardere problematiek dan pleegkinderen op te nemen. Daarnaast is er in de pleegzorg geen ouder aanwezig die professioneel geschoold is, waar dit in de gezinshuiszorg wel het geval is (Ter Meulen et al., 2014).

Wanneer jeugdigen in gezinshuizen of pleeggezinnen verblijven, wonen ze niet meer bij hun biologische ouders. Dit heeft vaak gevolgen voor het gezag. De titel ‘biologische ouder’ houdt niet altijd in dat de ouder de juridische ouders is of gezag heeft (Rijksoverheid, z.d.). Gezag zorgt voor een aantal rechten en plichten, zoals het opvoeden en verzorgen van het kind; betalen voor opvoeding en verzorging; officiële handeling namens kind; aansprakelijkheid voor schade; en vermogen van het kind beheren (Rijksoverheid, z.d.). Wanneer een jeugdige in een gezinshuis of pleeggezin is geplaatst, hebben de biologische ouders in een deel van de gevallen geen gezag meer. Indien dit het geval is, zal het gezag naar een voogd gaan. Dit is vaak een gecertificeerde instelling, maar kan ook een gezinshuisouder of pleegouder zijn, hoewel dit gering voorkomt (Burgervoogd, 2019). Ondanks dat de biologische ouders in een deel van de gevallen geen gezag meer hebben over de jeugdige in gezinshuizen en pleeggezinnen, hebben ze meestal nog wel een aantal rechten. Zoals het recht

op omgang, om hun kind regelmatig nog te zien (Hedin, 2015; Zijlstra, 2023). Verder hebben biologische ouders het recht op (beperkte) informatie en hebben ze onderhoudsplicht tot hun kind 21 jaar is (Zijlstra, 2023). Als de situatie echter zodanig ernstig is, kan de kinderrechter, met instemming van de gezaghebbende ouders, beslissen het recht op omgang, en eventueel andere rechten, te laten vervallen (Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming, 2023).

Onder andere vanwege deze juridische maatregelen, blijft er vaak regelmatig contact tussen de jeugdige en zijn biologische ouders (Sen & Broadhurst, 2011). Voor veel jeugdigen is het belangrijk dat het contact met hun biologische ouders onderhouden blijft of hersteld wordt (Carvalho & Delgado, 2014). Dit contact kan helpen bij het behouden van de familiebanden, en het bevordert de emotionele stabiliteit van de jeugdigen (Delgado et al., 2019). Onderzoek laat zien dat het emotioneel beschadigend voor jeugdigen kan zijn wanneer zij abrupt bij hun ouders worden weggehaald en er vervolgens geen onderling contact meer is (McWey et al., 2010). Door contact te houden, worden jeugdigen meer in staat gesteld om de ervaringen van de uithuisplaatsing te verwerken (Maaskant et al., 2015). Volgens Littner (1975) gaat de jeugdige de gezinshuisouder/pleegouder ook beter begrijpen als er contact blijft tussen de jeugdige en de biologische ouders. Carvalho en Delgado (2014) laten daarnaast weten dat stabiel contact met de biologische ouder, de jeugdigen een gevoel van veiligheid kan geven. De jeugdigen zouden zo minder het gevoel hebben gescheiden te zijn van belangrijke personen in hun leven. McWey et al. (2022) laat zien dat ook de mentale gezondheid, op het gebied van internaliserend en externaliserend gedrag, bij jeugdigen positiever is als zij een stabiele relatie hebben met hun biologische ouders. Met het oog op terugplaatsing, is het ook van belang dat er gezond contact met de biologische ouders behouden wordt (Maaskant & Reinders, 2010). Om dit succesvol te laten verlopen, is een stabiele, positieve relatie tussen de jeugdige en de biologische ouders essentieel (Sanchirico & Jablonka, 2000).

Daarnaast wordt stabiel contact tussen de biologische ouders en de gezinshuisouders/pleegouders eveneens als belangrijk beschouwd. Onder andere omdat zij als rolmodellen voor de jeugdigen fungeren (Hedin, 2015). Een vriendschappelijke en verbonden relatie tussen de biologische ouders en gezinshuisouders/pleegouders en het betrekken van de biologische ouders kan voor continuïteit zorgen en bevordert het gevoel van veiligheid bij de jeugdigen (Hedin, 2015). Onderzoek van Gerring et al. (2008) laat weten dat een stabiele relatie tussen de gezinshuisouders/pleegouders en biologische ouders ook van belang is om de bezoekmomenten tussen de jeugdigen en de biologische ouders zo vreedig mogelijk te laten verlopen. Uit het onderzoek over het Connections Project, blijkt dat jeugdigen die hun biologische ouders bezochten, een beter band met ze hadden als de pleegouders bij dit bezoek aanwezig waren. Dit kwam mede omdat de bezoeken vaak op een vervreemde plek waren, en soms zelfs met een vervreemde biologische ouders. Daarnaast bevorderden de pleegouders de communicatie tussen de jeugdige en zijn/haar biologische ouders (Gerring et al., 2008).

Hoewel we weten uit onderzoek dat contact tussen het kind en de biologische ouders over het algemeen gewenst is, lijken er in de praktijk soms obstakels te zijn ten aanzien van dit contact (De Wilde, 2021). Dit geldt eveneens voor het contact tussen biologische ouders en pleegouders/gezinshuisouders (Schep & Bent, 2020). Als de onderlinge interactie negatief is, kan dit leiden tot een verslechterende situatie voor de jeugdige in het gezinshuis of pleeggezin (Schofield & Beek, 2005). Ook kan het contact met de biologische ouders een grote variatie aan ingewikkelde en negatieve gevoelens met zich meebrengen, zoals loyaliteit, vijandigheid, conflict, ambivalentie of nostalgie (Delgado et al., 2019). Hoewel dit bij elke jeugdige en situatie verschilt, komen deze conflicten in gevoelens vaak voor (Delgado et al., 2019). Osborn en Delfabbro (2009) laten zien dat in hun onderzoek vooral pleegouders negatief waren over het contact tussen jeugdigen en biologische ouders. Zij vonden dat dit contact kon zorgen voor negatieve psychologische gevoelens en gedragingen bij jeugdigen en dat ze het idee van het

pleeggezin ondermijnden. Ook Carrera et al. (2021) stelt in het onderzoek dat de komst van de biologische ouders negatieve emoties kan brengen bij kinderen. Daarnaast kan het voor het kind ook zorgen voor loyaliteitsconflicten tussen de gezinshuisouders/pleegouders en biologische ouders (Carrera et al. 2021).

Contact met ouders: het perspectief van kinderen en jongeren

Contact met biologische ouders speelt vaak een belangrijke rol in het leven van jeugdigen (Delgado et al., 2019). Maar hoewel er al veel bekend is over het perspectief van pleegouders en gezinshuisouders over dit onderwerp, is er nog weinig focus op ervaringen van jeugdigen zelf. Artikel 3.1, belang van het kind, van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (1989) staat: “Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instelling voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging”. Belangen van het kind horen dus altijd in acht genomen te worden en moeten zwaar wegen. Hoewel men hier al rekening mee houdt, wordt er minder gekeken naar Artikel 12, de mening van het kind (IVRK, 1989). Met dit artikel moet men eveneens veel rekening houden. Artikel 12 van het IVRK (1989) staat:

1. De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.
2. Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Dit artikel laat weten dat het belangrijk is om te kijken en luisteren naar de mening van jeugdigen. Dit maakt het van belang te onderzoeken wat het perspectief van jeugdigen is om het contact met hun ouders zo vorm te geven dat dit aansluit bij hun wensen en behoeften.

Dit leidt tot het onderzoek van de volgende onderzoeksvraag: *“Wat zijn de ervaringen van jeugdigen over contact met hun biologische ouders in gezinshuizen en pleegzorg?”*.

Het onderzoek richt zich op het in kaart brengen van het perspectief van de jeugdigen over het contact met hun biologische ouders, middels wetenschappelijke literatuur. Om door middel hiervan in toekomstige situaties te kunnen afwegen of er wel, weinig of helemaal geen contact met de biologische ouders moet zijn.

Methode

Onderzoeksdesign

Er is een systematische literatuurreview, met behulp van de PRISMA methodiek, gedaan naar het perspectief van jeugdigen over de betrokkenheid van hun biologische ouders in gezinshuizen en pleegzorg (MacLure et al., 2016). Met deze systeemgerichte onderzoeksmethode is er op een brede schaal informatie gevonden om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Dit zorgt voor een duidelijk overzicht van het perspectief vanuit de jeugdigen over het contact met hun biologische ouders. Na zoekacties te hebben uitgevoerd zijn relevante artikelen meegenomen in het onderzoek. De verzamelde informatie is gethematiseerd en geanalyseerd op basis van de onderzoeksvraag: *“Wat zijn de ervaringen van jeugdigen over contact met hun biologische ouders in gezinshuizen en pleegzorg?”*. Hierdoor is duidelijk geworden hoe jeugdigen uit gezinshuizen en pleeggezinnen kijken naar het contact met hun biologische ouders.

Dataverzameling

Dit onderzoek heeft gebruik gemaakt van wetenschappelijke relevante literatuur voor het beantwoorden van de hoofdvraag. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode April-Juni in 2023. De databases Academic Search Premier, ERIC, PsychINFO en SocINDEX zijn gebruikt. De zoektermen die zijn opgesteld hebben aansluiting tot de onderzoeksvraag. Tabel 1 geeft de kernwoorden en de bijbehorende zoektermen weer.

Tabel 1

Kernwoorden en zoektermen

Kernwoorden	Zoektermen
Gezinshuizen, pleegzorg	“Professional foster care OR foster care OR therapeutic foster care”
Biologische ouders	“Biological parents OR birth parents”
Pleegkinderen, gezinshuiskinderen	“Foster children OR foster youth OR foster teenagers OR foster adolescents”
Relatie, contact	“Contact OR relationship*”
Perspectief, ervaringen	“Children’s perspective* OR children’s experience* OR children’s view*”

Er zijn een aantal inclusie en exclusiecriteria opgesteld. Er is hierbij gekeken naar de publicatiedatum, de focus op het onderwerp en de wetenschappelijkheid van de bronnen. Van de literatuur moet minimaal 90% peer-reviewed zijn. Op deze manier is de kwaliteit van de literatuurstudie gewaarborgd. Verder zullen de bronnen die in aanmerking komen voor dit onderzoek gepubliceerd zijn tussen 1998 en 2023, zodat de gebruikte literatuur actueel is. Alle geselecteerde bronnen zijn kritisch gelezen, om te kijken of de informatie betrouwbaar en juist

is, en geanalyseerd om relevante informatie te verzamelen over de visie van de jeugdige op de betrokkenheid van de biologische ouders in gezinshuizen en in de pleegzorg.

De term gezinshuis zal niet veel voorkomen in dit onderzoek. Een gezinshuis is een Nederlands concept, echter komt de vorm van een gezinshuis in meerdere landen voor. In Engeland wordt het normale 'Foster Care' ook vaak geleid door een professioneel geschoolde ouder (Narey & Owers, 2018). Hoewel dit het geval is, is de naamgeving in de literatuur 'Foster care'. Om deze reden wordt er in dit artikel gesproken over pleegzorg en professionele pleegzorg (vergelijkbaar met gezinshuizen).

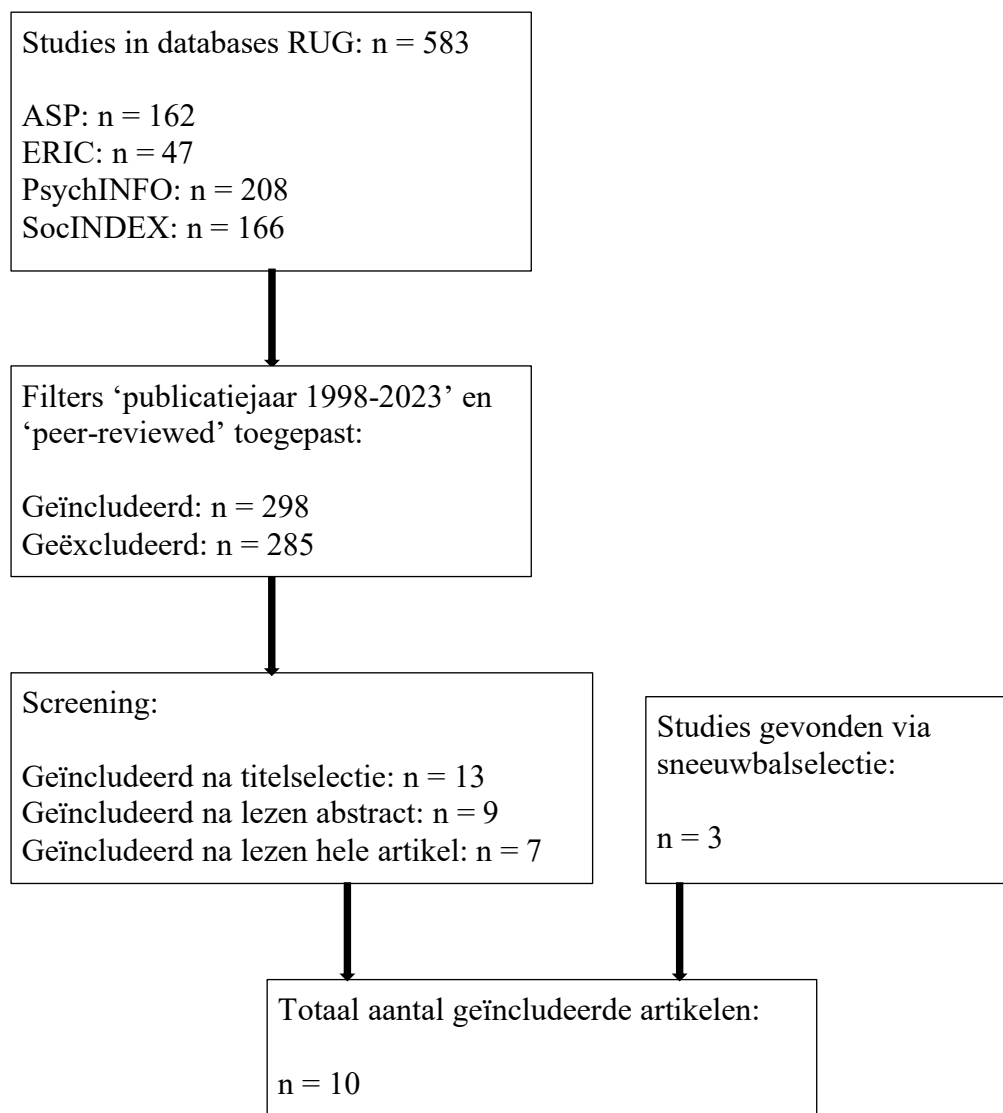
Dataselectie

De volgende zoekopdrachten zijn gedaan via Academic Search Premier, ERIC, PsychINFO en SocINDEX.

De volgende zoektermen zijn gebruikt in twee verschillende zoekacties, om een zo breed mogelijk scala aan literatuur te verkrijgen. "Children's perspective OR children's experience* OR children's view*" AND "biological parents OR birth parents* AND "professional foster care OR foster care OR therapeutic foster care" & "Children's perspective* OR children's experience* OR children's view*" AND "biological parents OR birth parents" AND "foster children OR foster youth OR foster teenagers OR foster adolescents" AND "Contact OR relationship*". Dit gaf 583 zoekresultaten. Na het toepassen van de inclusiecriteria, publicatiejaar 1998-2023 en peer-reviewed, bleven er 298 resultaten over. Hierna zijn de titelpagina's gelezen, waarbij er expliciet is gelet op het perspectief van de kinderen. na het lezen van deze titel bleven er 13 bronnen over. Vervolgens is de abstract gelezen, waar negen bronnen uitkwamen. Als laatst zijn deze negen bronnen in zijn geheel gelezen, wat uiteindelijk zorgde voor zeven relevante bronnen. Verder zijn er uit deze zeven bronnen nog drie bronnen gevonden met behulp van het sneeuwbaaleffect. Het proces van artikelselectie is weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1

PRISMA flow diagram

Kwaliteitsbeoordeling van de studies

De kwaliteit van de studies zijn gewaarborgd door bepaalde criteria aan te houden. Het artikel is redelijk recent door het publicatiejaar op 1998-2023 te zetten. Verder is de wetenschappelijkheid van de artikelen, en daarmee ook de betrouwbaarheid, gewaarborgd door het peer-reviewed te laten zijn. Eén bron gevonden door middel van het sneeuwbal effect is niet peer-reviewed, verder zijn alle gebruikte bronnen peer-reviewed. Daarnaast is er bij het zoeken naar relevante literatuur expliciet gelet op het perspectief van de jeugdigen, wat het onderzoek

valide maakt. Verder is de studie replicerbaar door het gebruik van thematische analyse en synthese. Het onderzoek is niet generaliseerbaar, de bronnen hebben verschillende publicatiejaren, waardoor de populatie van de gebruikte onderzoeken steeds anders is. Daarnaast zijn er ook niet hele grote steekproeven in de gevonden literatuur, dit maakt het niet generaliseerbaar.

Data-analyse

Er is een thematische analyse uitgevoerd (Galanis, 2018). Hier zijn tien studies voor gebruikt. Tijdens het lezen van de literatuur zijn er codes gemaakt van de relevante delen in de bron. Na het coderen zijn er, middels een thematische synthese (Hannes, 2010), thema's gemaakt van deze codes. Deze thema's zijn in een synthese tabel gezet, waarbij de thema's en de informatie uit de artikelen werden samengevoegd. De gevormde thema's passen bij het doel van het onderzoek, waarbij elk thema gezien is vanuit het perspectief van de jeugdige. Er zijn vier thema's gevormd. Het eerste thema is 'kwaliteit van contact', tussen de jeugdigen en biologische ouders. Het tweede thema is 'gevoelens bij contact', van de jeugdigen over het al dan niet contact hebben. Het derde thema is 'frequentie contact', tussen de biologische ouders en jeugdigen. Het laatste thema is 'biologische ouders & gezinshuis- of pleegouders', en hoe jeugdigen naar deze relaties kijken.

Tabel 2 laat zien welke literatuur is gebruikt, en welke thema's hierbij horen.

Tabel 2*Overzicht geïnccludeerde literatuur*

Literatuur	Kwaliteit van contact	Gevoelens bij contact	Frequentie contact	Biologische ouders & gezinshuis- of pleegouders
Baker et al. (2016)	-	+	+	-
Delgado et al. (2019)	-	+	+	+
Ellingsen et al. (2012)	-	+	-	-
Fernandez (2009)	-	+	+	-
Larkins et al. (2015)	+	+	+	+
Maaskant et al. (2016)	-	+	-	-
Morrison et al. (2011)	+	+	+	+
Salas Martínez et al. (2016)	+	+	+	-
Skrobić (2016)	+	+	+	-
Wilson et al. (2004)	-	-	+	-

Resultaten

Een totaal van tien bronnen zijn geïnccludeerd in deze systematische review. Na een thematische analyse te hebben uitgevoerd bij de gevonden literatuur, zijn er vier thema's gevormd, namelijk kwaliteit van contact, gevoelens bij contact, frequentie contact, en biologische ouders & gezinshuis- of pleegouders. Tabel 3 geeft een overzicht van de analyse van de geïnccludeerde literatuur. Met hierbij een aantal kenmerken van de bron met daarbij de belangrijkste bevindingen van het artikel. Verder zijn de bevindingen bij deze vier thema's later in deze sectie uitgebreid uitgelegd.

Tabel 3*Kenmerken geïncludeerde literatuur*

Literatuur	Land	Steekproef	Methode	Belangrijkste bevindingen
Baker et al. (2016)	VS	Kinderen uit 27 studies	Interview	Jeugdigen waren positief over contact met biologische ouders; Jeugdigen wilden meer contact.
Delgado et al. (2019)	Portugal	10 pleegkinderen	Interview	Sommige jeugdigen willen meer contact en anderen weer minder; Er komen veel emoties kijken bij bezoekenmomenten; Pleeg- en biologische ouders hebben invloed op het contact; Jeugdigen maken zich zorgen over relatie pleeg- en biologische ouders
Ellingsen et al. (2012)	Noorwegen	22 pleegkinderen; 15 biologische ouders; 21 pleegouders.	Interview; Q-methode	Jeugdigen vonden het stressvol om in contact te zijn; Loyaliteit naar biologische ouders.
Fernandez (2009)	Noord-Ierland	59 pleegkinderen	Longitudinaal studie	Jeugdigen willen hetzelfde of meer contact met hun biologisch ouders.
Larkins et al. (2015)	Engeland	121 pleegkinderen	Interview	Contact heeft hoge prioriteit;

				Jeugdigen willen meer contact
				Jeugdigen krijgen stress van dit contact, meerdere emoties komen los;
				Steun van begeleiders helpt bij contactmomenten.
Maaskant et al. (2016)	Nederland	59 pleegkinderen	Gestandaardiseerde vragenlijst	Jeugdigen hebben hogere welzijn als er meer attachment is naar ouders;
				Geen loyaliteitsconflicten tussen biologische en pleegouders
Morrison et al. (2011)	Canada	24 pleegkinderen	Interview	Meeste jeugdigen willen hun biologische meer zien, vooral hun moeder;
				Een aantal wil ook zeker niet meer of minder contact;
				Verschillende emoties komen omhoog als de ouders niet komen opdagen.
				Verdrietig zijn na een contactmoment verdwijnt vaak over de tijd;
				Er was niet veel contact tussen pleeg- en biologische ouders, maar

Salas Martínez et al. (2016)	Spanje	104 pleegkinderen; 86 pleegmoeders; 71 pleegvaders; 10 social workers	Vragenlijst	als het er was, was het goed; Meeste jeugdigen vinden een toezichthouder bij het gesprek vervelend. Veel jeugdigen hebben geen contact, maar als het er is zijn ze positief; Oordeel van de pleegouders kan invloed hebben op de benadering van het contactmoment; Welzijn van de jeugdige kan worden beïnvloed door het gedrag van de biologische ouders tijdens het contactmoment.
Skrobić (2016)	Servië	100 pleegkinderen	Vragenlijst	De locatie van het contactmoment maakt uit, het liefst een activiteit; Het grootste deel van de jeugdigen wil graag contact, en als het er is wordt het positief ervaren; Na het contactmoment komen er diverse emoties bij de jeugdigen voor.
Wilson et al. (2004)	Groot-Brittannië	-	Vragenlijst	De meeste jeugdigen willen überhaupt contact;

Als er al contact is willen de jeugdigen vaak meer contact.

Kwaliteit van contact

Er zijn 4 onderzoeken over de kwaliteit van contact vanuit het perspectief van de jeugdigen (Larkins et al., 2015; Morrison et al., 2011; Salas Martínez et al., 2016; Skrobić, 2016). Hoe jeugdigen de emotionele relatie tussen hun biologische ouders en zichzelf ervaren, wordt onder andere beïnvloed door de kwaliteit van het contact bij het bezoek (Salas Martínez et al., 2016). Volgens de jeugdigen in het onderzoek van Salas Martínez et al. (2016) heeft de mening van pleegouders invloed op 1) het soort contact en 2) de kwaliteit van het contact. Jeugdigen laten weten beïnvloed te raken door de mening van de pleegouders en dit bepaalt regelmatig hoe zij het bezoek benaderen. Als de pleegouder een negatief vooroordeel heeft over de biologische ouders en zij dit laten blijken, laten de jeugdigen weten dat ze geregeld ook minder positief het bezoek ingaan.

Echter geven de jeugdigen in het onderzoek van Salas Martínez et al. (2016) eveneens aan dat, naast de benadering van de pleegouders, de benadering van de biologische ouders ook samenhangt met de kwaliteit van contact. Er is een significant effect gevonden voor de relatie mate van kritiek/afwijzing en de kwaliteit van contact. Een hogere mate van kritiek/afwijzing houdt in veel gevallen in dat de kwaliteit van het contact lager is. Er is hier sprake van een negatieve samenhang, volgens de jeugdigen. Hoewel er geen significant effect is gevonden voor een lage warmte/communicatie score gaat samen met een lagere kwaliteit van contact, is er toch wel een positieve samenhang gevonden. Daarnaast kunnen, volgens jeugdigen, biologische ouders ook nog op een andere manier een (negatieve) invloed hebben op het contactmoment. Hoewel het overgrote deel van de jeugdigen namelijk het bezoek positief ervaren door een hoge

mate van kwaliteit van interactie tussen de jeugdige en zijn biologische ouders, laten jeugdigen ook weten dat wanneer hun biologische ouders voor ongepast gedrag zorgen, ze hier ontdaan van raken. Door dit onprettige gevoel, ervaren ze het bezoek negatiever (Salas Martínez et al., 2016).

Larkins et al. (2015) laat weten dat begeleidend personeel, toezichthouders bij het contact moment, ook invloed hebben op de kwaliteit van het contact volgens de jeugdigen. Jeugdigen laten weten dat ze verlangen naar informatieve steun, zoals uitleggen waarom de biologische ouders de afspraak hebben geannuleerd, zodat de jeugdige de situatie kan begrijpen en de vele loskomende emoties worden vermeden. Verder verlangen ze ook naar emotionele steun vanuit het personeel bij het contact, dit helpt ze bij moeilijke situaties en zorgt voor een positieve ervaring bij het contact. Eén jeugdige in het onderzoek van Morrison et al. (2011) laat weten dat hij toezicht fijn vindt en het bezoek ten goede komt. Want zodra er geen toezicht is praat zijn moeder over de terugkeer van hem naar zijn ‘biologische’ thuis, en hier raakt de jeugdige ontdaan van. Daarentegen laat Morrison et al. (2011) weten dat het overgrote deel van de jeugdigen aangeeft het niet fijn te vinden als het personeel toezicht houdt over hun gesprek. Daarnaast komt er zelfs uit het onderzoek van Morrison et al. (2011) naar voren dat het de jeugdigen boos maakt wanneer er bij zo’n gesprek notities werden gemaakt. Opmerkingen als “het is mijn bezoek” en “ik weet niet waarom ze erover moet schrijven” maakten de jeugdigen (p. 1480). Het bezoek werd op deze manier negatiever ervaren. Ook laat Salas Martínez et al. (2016) weten dat jeugdigen soms door hun begeleiders het bezoek verplicht moeten bijwonen, jeugdigen zeggen hierdoor overstuur te raken en hierdoor ervaren ze het bezoek ook als negatiever.

Naast begeleiding lieten de jeugdigen bij het onderzoek van Skrobić (2016) weten dat de locatie van het bezoek ook belangrijk is. Ze vertelden wanneer het contact met hun biologische ouders op locaties van het maatschappelijk werk plaatsvond, ze minder gesprekken

voerden en er minder tekeningen werden gemaakt. Maar dat, zodra het contact elders was, er meer inhoud in de gesprekken zat en er meer ruimte was voor 'quality time'. Ook lieten de meeste jeugdigen weten dat de mooiste contact momenten vaak bijeenkomsten of activiteiten zijn, zoals verjaardagen, of bijvoorbeeld naar de dierentuin gaan (Skrobić, 2016). Indien een activiteit het geval is, lieten de jeugdigen in het onderzoek van Larkins et al. (2015) wel weten dat het contact beter zal zijn er als er hulp zal zijn bij praktische zaken, zoals reizen richting elkaar. Dit geldt voor zowel hulp bij praktische zaken voor de biologische ouders als voor de jeugdigen. Daarentegen lieten enkele jeugdigen in het onderzoek van Skrobić (2016) weten dat de locatie, inhoud of activiteit van het contact niet uitmaakt. Deze jeugdigen hadden alleen maar de behoefte om het samenzijn met de biologische ouders te ervaren, en gelukkig te zijn tijdens deze positieve contact momenten.

Gevoelens bij contact

Meerder studies laten zien dat jeugdigen over het algemeen het contact en bezoekmoment met hun biologische ouders als positief ervaren (Baker et al., 2016; Larkins et al., 2015; Morrison et al., 2009; Skrobić et al., 2016; Salas Martínez et al., 2016).

De jeugdigen in het onderzoek van Skrobić et al. (2016) voelen zich belangrijk en op zijn best tijdens contactmomenten, omdat hun biologische ouders naar hun luisteren en er speciaal voor hun kinderen zijn. In het onderzoek van Larkins et al. (2015) laten de jeugdigen weten ook positief over het contact te zijn. De jeugdigen voelen zich meer geliefd en gewaardeerd tijdens contactmomenten en ze laten weten dat het contact hun identiteitsgevoel versterkt. De jeugdigen in het onderzoek van Delgado et al. (2019) zeggen eveneens dat ze zich blij voelen door het aanwezig zijn van contact, en ook de jeugdigen in Salas Martínez et al. (2016) laten weten dat ze zich gelukkig voelen door contact. Verder lieten de jeugdigen in het onderzoek van Delgado et al. (2019) weten dat contact met de biologische ouders ook hielp met het verwerken van de separatie tussen partijen.

Daarentegen laat Larkins et al. (2015) en meerdere onderzoeken weten dat de jeugdigen ook stress kunnen krijgen door deze contactmomenten (Delgado et al., 2019; Ellingsen et al., 2012; Morrison et al., 2011; Skrobić et al., 2016). Er komen namelijk meerdere emoties los bij het hebben van contact/bezoek, zoals vreugde en verlangen, maar ook verlies en verdriet (Delgado et al., 2019). In het onderzoek van Ellingsen et al. (2012) zijn er eveneens een aantal jeugdigen die het te stressvol vinden om in contact te blijven met hun biologische ouders. Ook Morrison et al. (2011) laat dit weten. Eén jeugdige in dit onderzoek zegt dat hij ervan houdt met zijn biologische moeder praten, tenzij ze praat over zijn terugkeer naar huis. Dit geeft hem stress en maakt hem boos. In het onderzoek van Skrobić et al. (2016) zijn er zelfs twee jeugdigen bang voor hun biologische ouders, omdat ze erg boos werden nadat de jeugdigen hun gevoelens uitten. Daarnaast kan angst ook komen door negatieve ervaringen of conflicten bij het contact met hun biologische ouders, dit zorgt voor ongemak bij de jeugdigen (Skrobić et al., 2016). Jeugdigen zagen het ook negatief in als de biologische ouders, die ze graag willen zien, stopten met contact opnemen en de jeugdigen laten gaan (Larkins et al., 2015).

Een groot aantal jeugdigen laat weten dat ze zich vòòr het contact moment gespannen en angstig voelen (Morrison et al., 2011; Salas Martínez et al., 2016). Daarnaast laten jeugdigen ook weten dat zij na het contact zich angstig en verward voelen (Delgado et al., 2019; Morrison et al., 2011; Salas Martínez et al., 2016). Ze snappen bijvoorbeeld niet waarom ze niet mogen terugkeren naar huis wanneer het contactmoment zo positief is (Delgado et al., 2019). Ook laten een aantal jeugdigen in Skrobić et al. (2016) weten dat ze zich ambivalent voelen na een contactmoment. Ze zijn erg blij dat ze hun biologische ouders hebben gesproken, maar tegelijkertijd verdrietig door alweer de scheiding met hun biologische ouders. Maar hoewel een enkeling altijd verdrietig bleef bij het einde van het contact moment, lieten een aantal jeugdigen weten vroeger boos en verdrietig te zijn bij het einde van een contactmoment, maar dat ze het

gevoel van verlaten van hun ouders nu gewend zijn, waardoor dit verdrietige gevoel over de tijd is verdwenen (Morrison et al., 2011).

Hoewel er vele verschillende emoties bij komen kijken, heeft contact met biologische ouders voor jeugdigen een hoge prioriteit en kijken jeugdigen er over het algemeen positief naar (Ellingsen et al., 2012; Fernandez, 2009; Larkins et al., 2015; Maaskant et al., 2016; Morrison et al., 2011). Een aantal jeugdigen in het onderzoek van Ellingsen et al. (2012) hebben een sterk loyaliteitsgevoel en een gevoel tot erbij horen naar hun biologische ouders, waardoor ze graag contact met hun biologische ouders hebben. Ook in het onderzoek van Maaskant et al. (2016) zeggen jeugdigen zich fijner te voelen tijdens contact als ze een goede hechting hebben met hun biologische ouders, het welzijn van de jeugdigen is hierdoor beter. Jeugdigen in Fernandez (2009) lieten eveneens weten dat ze verlangden naar deze hechting, waardoor ze graag goed contact met hun biologische ouders wilden hebben. Hiernaast hadden jeugdigen ook het gevoel van liefde bij contacten, ze wilden het liefst met hun biologische moeder praten, vooral omdat ze hielden van hun biologische moeder (Morrison et al., 2011). Naast deze positieve gevoelens lieten een aantal jeugdigen in Morrison et al. (2011) echter ook weten dat ze contact hielden, omdat ze dachten dat het verplicht was. Door de gedachte dat er een kans was dat ze ooit weer terug konden keren naar huis, kregen ze het gevoel dat ze het contact moesten onderhouden.

Er komen ook verschillende gevoelens van jeugdigen kijken bij het annuleren van contactmomenten laat Morrison et al. (2011) weten. Er werden een aantal jeugdigen ongerust als de ouders niet op kwamen dagen. Eén jeugdige was zelfs bang dat zijn biologische ouder was overleden omdat hij/zij niet op kwam dagen. Daarentegen waren er ook jeugdigen die boos en gefrustreerd raakten als hun biologische ouders het contactmoment annuleerden, of überhaupt niet op kwamen dagen. Ze vonden dat ze onjuist behandeld werden. (Morrison et al., 2011). Maar hoewel deze emoties opkwamen, lieten een aantal jeugdigen in Skrobić et al. (2016) weten een stijgende lijn te zien in het contact over de jaren heen.

Frequentie contact

Verschillende studies laten zien dat jeugdigen graag contact willen met hun biologische ouders (Baker et al., 2016; Morrison et al., 2011; Skrobić et al., 2016; Wilson et al., 2004). Jeugdigen in het onderzoek van Baker et al. (2016) lieten weten dat ze er alles aan deden om contact te hebben met hun gemiste familie. Ook uit het onderzoek van Morrison et al. (2011) lieten jeugdigen weten dat ze graag hun biologische ouders vaker wilden zien, omdat ze van hun hielden en bang waren dat ze hen zullen vergeten. In het onderzoek van Baker et al. (2016) lieten eveneens een aantal jeugdigen weten dat ze zo veel verlangden naar hun biologische ouders, dat het hen niet meer uitmaakte wat hun biologische ouders ze hebben aangedaan in het verleden. Ze wilden hun biologische ouders hoe dan ook zien. Desondanks laat Salas Martínez et al. (2016) weten dat er een grote hoeveelheid jeugdigen uit de pleegzorg aangeeft geen contact met zijn of haar biologische ouders heeft. Echter laten toch meerdere studies weten dat er zeker wel een aantal jeugdigen zijn die contact hebben met hun biologische ouders, of zelfs meer contact willen (Baker et al., 2016; Delgado et al., 2019; Fernandez, 2009; Larkins et al., 2015; Morrison et al., 2011; Salas Martínez et al., 2016; Skrobić et al., 2016; Wilson et al., 2004). Onder meer contact valt zowel vaker contact momenten, als langere contact momenten. In het onderzoek van Larkins et al. (2015) zijn veel jeugdigen ontevreden met de hoeveelheid contact die ze kunnen/mogen hebben met hun biologische ouders, ze verlangen naar meer. Ook laten jeugdigen in Delgado et al. (2019) weten dat ze vaak meer en langere bezoekmoment willen, omdat deze tijd goed maakt voor de tijd dat de ouders niet bij de bezoeken waren en voor de tijd dat ze elkaar niet zagen. Er zijn ook jeugdigen die juist meer contact willen met het biologische familielid waar ze nog geen contact mee hebben (Skrobić et al., 2016). Maar Morrison et al. (2011) laat weten dat de jeugdigen vooral hun moeder vaker willen zien, omdat de band hier het sterkst mee is. Echter volgens de meeste studies, verlangt het overgrote deel van de jeugdigen toch naar meer contact met elke biologische ouder, dan maakt het niet uit of

het de moeder of vader is (Baker et al., 2016; Delgado et al., 2019; Fernandez, 2009; Larkins et al., 2015; Salas Martínez et al., 2016; Skrobić et al., 2016; Wilson et al., 2004).

Daar staat tegenover dat een aantal jeugdigen ook al tevreden is met de hoeveelheid contact en zeker niet naar meer contact verlangt (Delgado et al., 2019; Fernandez, 2009; Morrison et al., 2011; Wilson et al., 2004). Uit het onderzoek van Delgado et al. (2019) kwam, naast dat een deel meer contact wilde, er een enkeling is die content is met de hoeveelheid contact. Daarnaast zijn er hier ook jeugdigen die zeker niet meer contact willen dan dat er nu is. Ook in het onderzoek van Morrison et al. (2011) zijn er een aantal jeugdigen die geen behoefte hebben aan meer contact. Eén jeugdige liet zelfs weten dat hij naar minder contact verlangt, “Nu heb ik een week pauze, gewoon een week voor mezelf” (p. 1479).

Biologische ouders & gezinshuis- of pleegouders

Volgens jeugdigen heeft de relatie tussen de biologische ouders en pleegouders invloed op het leven in pleeghuizen, en dan met name moeilijkheden in de relatie (Delgado et al., 2019; Morrison et al., 2011). Enkele jeugdigen maken zich zorgen over het contact tussen hun biologische ouders en pleegouders laat Delgado et al. (2019) weten. Eén jeugdige laat zelfs weten dat hij negatief contact tussen zijn biologische ouders en pleegouders het vreselijkst vindt van de pleegzorg (Delgado et al., 2019). Maar hoewel deze relaties veel emoties losmaken, laat Morrison et al. (2011) weten dat het overgrote deel van de jeugdigen zegt dat er überhaupt geen relatie is tussen de biologische- en pleegouders. Ze weten soms niet eens van elkaar waar ze wonen (Morrison et al., 2011).

Toch waren er een aantal jongeren die konden meedelen dat hun biologische ouders wel een relatie hadden met hun pleegouders (Morrison et al., 2011; Larkins et al., 2015). Hier kwamen ook positieve reacties van, zoals “We kunnen goed met elkaar opschieten, want pleegmoeder vindt mijn moeder een geweldige ouder en mijn moeder vindt het geweldig dat ze komt barbecueën” (p. 1479). En hoewel Delgado et al. (2019) laat weten dat een relatie tussen

beide ouders voor loyaliteitsconflicten van het kind kan zorgen, geeft Morrison et al. (2011) aan dat jeugdigen minder last hebben van loyaliteitsconflicten wanneer hun biologische ouders goed kunnen opschieten met hun pleegouders. Daarnaast kwam uit het onderzoek van Larkins et al. (2015) dat het contact maken tussen jeugdigen en biologische ouders fijner verloopt als de biologische ouders een redelijke relatie hebben met de pleegouders. Verder vond Morrison et al. (2015) dat jeugdigen zich minder angstig voelden voor de bezoeken wanneer de pleegmoeder een redelijk goede relatie heeft met de biologische moeder.

Discussie

De onderzoeksvraag voor deze systematische literatuurreview luidt: *“Wat zijn de ervaringen van jeugdigen over contact met hun biologische ouders in gezinshuizen en pleegzorg?”*. Het doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in hoe jeugdigen het contact met hun biologische ouders ervaren in gezinshuizen en pleegzorg. Deze huidige studie is hierop ingegaan. Biologische ouders spelen een grote rol in het leven van pleeg- en gezinshuisjeugdigen. Maar in hoeverre en in wat voor vorm zij een rol spelen, hangt per jeugdige en situatie af.

Of de jeugdigen het contact positief of negatief ervaren hangt onder andere af van de kwaliteit van het contact. Verschillende jeugdigen in onderzoeken laten zien dat pleegouders de jeugdigen mogelijk kunnen beïnvloeden in hoe zij het contact met hun biologische ouders benaderen. Zijn de pleegouder negatief over de biologische ouders, dan benaderen de jeugdigen het gesprek vaak vanuit een negatieve kant (Salas Martínez et al., 2016). Gerring et al. (2008) zien eveneens dat de pleegouders hier invloed op hadden. Hij liet weten dat als de pleegouders aanwezig waren bij het gesprek, de jeugdigen een sterkere band voelden met hun biologische ouders. Ook biologische ouders kunnen invloed hebben op de kwaliteit van het contactmoment. Ongepast gedrag, veel kritiek en weinig warmte kan zorgen voor een onprettig gevoel van de

jeugdigen bij de bezoeken, waardoor de mate van kwaliteit daalt (Salas Martínez et al., 2016). Gerring et al. (2008) liet ook weten dat de pleegouders en biologische ouders samen invloed op de kwaliteit van het contact kunnen hebben. Als er een stabiele relatie tussen de beide ouders aanwezig is, verloopt het contact vrediger. Een aantal jeugdigen vindt het fijn als hun contactmomenten onder begeleiding staan, of als ze emotionele steun van de begeleiding krijgen. Echter laat het overgrote deel weten het onnodig en vervelend te vinden dat er toezichthouders bij de gesprekken zijn (Larkins et al., 2015; Morrison et al., 2011). Volgens jeugdigen is ook de locatie belangrijk voor de kwaliteit van het bezoek. Als het contact een activiteit of bijeenkomst was, werd het hoger beoordeeld. Daarentegen waren er ook jeugdigen waarbij de locatie niet uitmaakte, zolang ze maar bij hun ouders konden blijven (Larkins et al., 2015; Skrobić, 2016).

De ervaringen van jeugdigen over het contact tussen de biologische ouders en henzelf zijn over het algemeen positief. Jeugdigen vinden het vaak fijn om hun biologische ouders weer te zien en voelen zich gelukkig en geliefd bij het contact (Baker et al., 2016; Larkins et al., 2015; Morrison et al., 2009; Skrobić et al., 2016; Salas Martínez et al., 2016). Carvalho en Delgado (2014) en McWey et al. (2022) laten ook weten dat de mentale gezondheid van de jeugdigen beter is bij stabiel contact, en dat de jeugdigen een gevoel van veiligheid hebben. Ook Delgado et al. (2019) laat weten dat stabiel contact voor meer emotionele stabiliteit voor de jeugdigen zorgt. Terwijl Osborn en Delfabbro (2009) laten zien dat pleegouders vooral negatief waren over het contact tussen biologische ouders en de jeugdigen. Zij zagen dat contact kon zorgen voor negatieve psychologische gevoelens en gedragingen bij jeugdigen. De resultaten tonen aan dat er ook zeker jeugdigen zijn die stress voelen of andere negatieve emoties ervaren bij contacten. Een aantal jeugdigen laten weten stress te ervaren tijdens het contactmoment maar ook vòòr en na het contactmoment (Larkins et al., 2015; Morrison et al., 2011; Salas Martínez et al., 2016). Ook ambivalentie is een emotie wat vaak voorkomt, het

contact gaat namelijk goed, waarom kunnen de jeugdigen dan niet naar huis vragen ze zich af (Skrobić et al., 2016). Veel pleegouders laten dit ook weten, zij stellen dat er te veel negatieve emoties loskomen bij de jeugdigen bij het hebben van contact met hun biologische ouders (Delgado et al., 2019). Ook Carrera et al. 2021 vindt dat de komst van de biologische ouders loyaliteitsconflicten en andere negatieve emoties omhoog brengt. Ondanks deze vele emoties, heeft contact met biologische ouders toch ook voor jeugdigen een hoge prioriteit (Larkins et al., 2015). Echter heeft een deel van de jeugdigen helemaal geen contact met hun biologische ouders, hoewel velen dit wel graag willen (Salas Martínez et al., 2016). Toch zijn er meerdere jeugdigen die wel contact met hun biologische ouders hebben. De meerderheid is erg tevreden met dit contact, en zelfs een aantal verlangt naar meer contact met hun biologische ouders. Delgado et al. (2019) laat namelijk weten dat contact met biologische ouders vaak een belangrijke rol speelt in de levensloop van de jeugdige.

Hiernaast hebben de jeugdigen ook nog een perceptie over de relatie tussen hun biologische ouders en hun pleegouders, ze maken zich hier vaak zorgen over. Daarnaast hebben moeilijkheden in deze relatie invloed op het leven in pleeghuizen (Delgado et al., 2019). Toch waren er wel een aantal jeugdigen die aangaven dat er contact was tussen hun biologische ouders en pleegouders. Hier kwamen ook positieve reacties uit, ze vonden het erg fijn als de ouders goed overweg konden. Hedin et al. (2015) gaf eveneens aan dat een vriendschappelijke relatie tussen biologische en pleegouders voor continuïteit kan zorgen en gevoel van veiligheid bevordert. En hoewel het volgens Hedin et al. (2015) belangrijk is dat er goed contact is tussen de biologische ouders en de pleegouder, onder andere omdat zij fungeren als rolmodel, gaf toch een groot deel van de jeugdigen aan dat er totaal geen contact is tussen hun biologische ouders en pleegouders (Morrison et al., 2011).

Concluderend kan worden gezegd dat elke jeugdige een andere ervaring heeft over de betrokkenheid van zijn of haar biologische ouders bij pleegzorg of gezinshuizenzorg. Er is geen

duidelijk antwoord over wat ‘de’ ervaring is, iedereen beleeft het anders. Doch kan er wel gezegd worden dat het merendeel van de jeugdigen een positieve ervaring heeft bij het hebben van contact met hun biologische ouders in pleegzorg en gezinshuizenzorg. Wat ook verwacht was kijkende naar het theoretisch kader. Voor goed, stabiel contact is het dus belangrijk om onder andere te kijken naar de locatie van het contact, frequentie van het contact, de betrokkene bij het contact, maar vooral naar de mening van de jeugdige.

Sterke kanten en limitatie van het onderzoek

Deze systematische literatuurreview heeft een aantal sterke punten, maar ook een paar kanttekeningen. De wetenschappelijke kwaliteit van de studie is gewaarborgd door het aantal wetenschappelijke bronnen. Dit is bereikt door het peer-reviewed zijn van de bronnen. Negen van de tien bronnen zijn wetenschappelijk, wat de wetenschappelijke kwaliteit erg hoog maakt. Verder is dit een systematische review met gebruik van thematische analyse en synthese. Er is duidelijk uitgelegd welke bronnen zijn gebruikt, hoe ze zijn gevonden en waarom ze zijn gebruikt. Dit maakt het onderzoek replicerbaar en transparant.

Opvallend aan de resultaten is dat de meeste literatuur vooral spraken over de positieve kant van het contact. Er is weinig gevonden over de negatieve aspecten. Hier kan eventueel sprake zijn van een publicatiebias, waarbij de positieve resultaten wel zijn gepubliceerd maar de negatieve resultaten achterwege zijn gelaten. Verder is er weinig te vinden over het perspectief van de jeugdige over het contact tussen biologische ouder en pleegouder, daarom kan hier weinig over worden gezegd in de conclusie. Een andere kanttekening kan zijn dat het vooral gaat over foster care in het buitenland, en niet over gezinshuizen uit Nederland. Om antwoord op de onderzoeksvraag te krijgen, zal onderzoek in Nederland moeten zijn gebeurd. Verder zijn er 10, 9 wetenschappelijke, artikelen geïncludeerd. Voor een literatuur review is dit niet erg veel, voor een uitgebreider onderzoek zullen er meer artikelen geïncludeerd moeten worden. Een volgende limitatiepunt kan zijn, het ontbreken van de feiten over hoeveel invloed

jeugdigen nu hebben op de beslissingen over het contact met hun biologische ouders. Dit zal eventueel nog een toevoeging zijn voor deze studie.

Aanbevelingen voor onderzoek en praktijk

Na aanleiding van dit onderzoek zijn er een aantal aanbevelingen voor vervolgonderzoek en voor de praktijk. Deze huidige studie gaat vooral over foster care in het buitenland, waardoor we nog weinig weten over het perspectief van jeugdigen in gezinshuizen in Nederland. Een vervolgonderzoek kan zijn een onderzoek doen naar het perspectief van jeugdigen over contact met hun biologische ouders in gezinshuizen in Nederland. Een dergelijk onderzoek kan gaan over het perspectief van jeugdigen over het contact tussen biologische ouders en pleegouders, aangezien hier weinig over te vinden is.

Recent onderzoek heeft aangetoond dat bijna elke jeugdige anders kijkt naar het contact met hun biologische ouders, en dat elke situatie anders is. Deze studie geeft aan dat een aanbeveling voor de praktijk is dan ook om elke situatie apart te behandelen. Verder levert deze studie aan de mening van de jeugdigen aan te horen en er wat mee te doen. Dit onderzoek laat weten dat pleegouders vaak een andere visie op contactmomenten kunnen hebben, waardoor er in plaats van vooral luisteren naar pleegouders, ook geluisterd moet worden naar de jeugdigen.

Referentielijst

- Baker, A.J.L., Creegan, A., Quinones, A., & Rozelle, L. (2016). Foster children's views of their birth parents: A review of the literature. *Children & Youth Services Review*, 67, 177-183. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2016.06.004>
- Burgervoogd. (2019). *Er helemaal zijn voor het kind: aanvullende informatie over burgervoogdij voor gezinshuisouders*. Geraadpleegd op 9 april 2023, van <https://www.burgervoogd.nl/wp-content/uploads/2019/11/20191115-Burgervoogdij-voor-gezinshuisouders-web.pdf>
- Carrera, P., Román, M., & Jiménez-Morago, J.M. (2021). Foster children's attachment representations: the role of type of maltreatment and the relationship with birth family. *Attachment & Human Development*, 23(6), 969-986. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1080/14616734.2020.1841253>
- Carvalho, J.M.S., & Delgado, P. (2014). "Contact in Foster Care: Bridge or Collision between Two Worlds?," *Journal of Applied Research on Children: Informing Policy for Children at Risk*, 5(1), Article 10. Geraadpleegd op 9 april 2023, van <https://files-eric-ed-gov.proxy-ub.rug.nl/fulltext/EJ1188848.pdf>
- De Baat, M., & Berg-le Clercq, T. (2013). *Wat werkt in gezinshuizen?* Geraadpleegd op 19 februari 2023, van <https://www.jeugdhulp.be/sites/default/files/documents/artikel%20Wat%20werkt%20in%20gezinshuizen.pdf>
- Delgado, P., Pinto, V.S., Carvalho, J.M.S., & Gilligan, R. (2019). Family contact in foster care in Portugal. The views of children in foster care and other key actor. *Child & Family Social Work*, 24(1), 98-105. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/cfs.12586>

- De Wilde, L. (2020). “Je denkt altijd dat het jou niet zal overkomen...”, het belang van biologische ouders in pleegzorg. *Pedagogiek*, 40(2), 175-190. Geraadpleegd op 7 mei, van <https://www.aup-online.com/content/journals/10.5117/PED2020.2.002.DEWI>
- Ellingsen, I.T., Stephens, P., & Størksen, I. (2012). Congruence and incongruence in the perception of “family” among foster parents, birth parents and their adolescent (foster) children. *Child & Family Social Work*, 17(4), 427-437. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/j.1365-2206.2011.00796.x>
- Fernandez, E. (2009) Children’s wellbeing in care: evidence from a longitudinal study of outcomes. *Children and Youth Services Review*, 31 (10), 1092–1100.
- Galanis, P. (2018). Data analysis in qualitative research: thematic analysis. *Archives of Hellenic Medicine*, 35(3), 416-421. Geraadpleegd op 27 mei 2023, via <http://srv54.mednet.gr/archives/2018-3/416abs.html>
- Gerring, C. E., Kemp, S. P., & Marcenko, M. O. (2008). The Connections Project: A Relational Approach to Engaging Birth Parents in Visitation. *Child Welfare*, 87(6), 5-30. Geraadpleegd op 7 mei, van <https://rccf-fostering-connections.sydney.edu.au/wp-content/uploads/2020/05/Gerrings-et-al-2008-The-Connections-Project.pdf>
- Greenberg, M.T., Siegel, J.M., & Leitch, C.J. (1983). The nature and importance of attachment relationships to parents and peers during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 12, 373-386. <https://doi.org/10.1007/BF02088721>
- Hannes, K. (2010). Het Qualitative Assessment and Review Instrument (QARI) ter ondersteuning van syntheses van kwalitatief onderzoek. *Kwalon*, 15(3), 35-44. <https://doi.org/10.5117/2010.015.003.007>
- Hedin, L. (2015). Good Relations between Foster Parents and Birth Parents: A Swedish Study of Practices Promoting Successful Cooperation in Everyday Life. *Child Care in*

- Practice*, 21(2), 177-191. <http://dx.doi.org.proxy-ub.rug.nl/10.1080/13575279.2015.1005574>
- Knorth, E.J. (2000). Besluitvorming over uithuisplaatsing in de jeugdzorg. *Kind en adolescent*, 21, 44-59. <https://doi.org/10.1007/BF03060760>
- Larkins, C., Ridley, J., Farrelly, N., Austerberry, H., Bilson, A., Hussein, S., Manthorpe, J., & Stanley, N. (2015) Children's Young People's and Parents' Perspectives on Contact: Findings from the Evaluation of Social Work Practices. *British Journal of Social Work*, 45(1), 296-312. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1093/bjsw/bct135>
- Little, K.K., & Sockol, L.E. (2020). Romantic Relationship Satisfaction and Parent-Infant Bonding During the Transition to Parenthood: An Attachment-Based Perspective. *Frontiers in psychology*, 11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.02068>
- Littner, N. (1975). The Importance of the Natural Parents to the Child in Placement. *Child Welfare*, 54(3), 175-181. Geraadpleegd op 9 april 2023, van <https://www-jstor-org.proxy-ub.rug.nl/stable/45393218?seq=5>
- Maaskant, A. M., van Rooij, F., Bos, H. M. W., & Hermanns, J. (2015). The wellbeing of foster children and their relationship with foster parents and biological parents: a child's perspective. *Journal of Social Work Practices*, 1465-3885. <http://dx.doi.org/10.1080/02650533.2015.1092952>
- Maaskant, A., & Reinders, A. (2010). Wat is pleegzorg? *De zorg voor pleegkinderen* (pp. 8-23). Bohn Stafleu van Loghum Houten. https://doi.org/10.1007/978-90-313-7981-1_1
- Maclure, K., Paudyal, V., & Stewart, D. (2016). Reviewing the literature, how systematic is systematic? *International Journal of Clinical Pharmacy*, 38(3), 685-694. DOI: 10.1007/s11096-016-0288-3

- McWey, L.M., Acock, A., & Porter, B.E. (2010). The impact of continued contact with biological parents upon mental health of children in foster care. *Children and Youth Services Review*, 32(10), 1338-1345. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2010.05.003>
- McWey, L.M., Cui, M., & Wojciak, A.S. (2022). Parent and Caregiver Relationships and Mental Health Symptom Profiles of Youth in Foster Care. *Child & Adolescent Social Work Journal*, 39(5), 573-581. DOI: 10.1007/s10560-022-00834-8
- Morrison, J., Mishna, F., Cook, C., & Aitken, G. (2011). Access visits: Perceptions of child protection workers, foster parents and children who are Crown wards. *Children and Youth Services Review*, 33, 11476-1482. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2011.03.011>
- [Narey, M., & Owers, M. \(2018\). Foster Care in England. A review for the Department for Education. Geraadpleegd op 8 april 2023, van https://core.ac.uk/reader/151185950](https://core.ac.uk/reader/151185950)
- NJI. (2019). *Kwaliteitscriteria gezinshuizen, kwaliteit van jeugdhulp in professionele gezinsvormen*. Geraadpleegd op 17 februari 2023, van <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Kwaliteitscriteria-Gezinshuizen.pdf>
- Osborn, A., & Delfabbro, P.H. (2009). Foster Carers' Perceptions of the Effects of Parental Contact upon Children's Psychological Wellbeing in Long-term Foster Care. *Psychology*. Geraadpleegd op 14 mei 2023, van <https://www.semanticscholar.org/paper/Foster-Carers%27-Perceptions-of-the-Effects-of-upon-Osborn-Delfabbro/d96facf65f6f5ddbfbcd011854939ac2ce293d93>
- Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming. (2023, 24 januari). *Uithuisplaatsing en terugplaatsing*. Richtlijnenjeugdhulp.nl. Geraadpleegd op 6 mei 2023, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/uithuisplaatsing-en-terugplaatsing/inleiding/>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Wat is het verschil tussen biologisch en juridisch ouderschap?* Geraadpleegd op 9 april 2023, van

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ouderlijk-gezag/vraag-en-antwoord/biologisch-juridisch-ouderschap>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Welke rechten en plichten gelden er bij ouderlijk gezag?* Geraadpleegd op 9 april 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ouderlijk-gezag/vraag-en-antwoord/rechten-plichten-ouderlijk-gezag>
- Salas Martínez, M.D., Fuentes, M.J., Bernedo, I.M., & García, M.M.A. (2016). Contact visits between foster children and their birth family: The views of foster children, foster parents and social workers. *Child & Family Social Work*, 21(4), 473-483. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/cfs.12163>
- Sanchirico, A., & Jablonka, K. (2000). Keeping Foster Children Connected to their Biological Parents: The Impact of Foster Parent Training and Support. *Child & Adolescent Social Work Journal*, 17(3), 185-203. DOI: 10.11023/A:1007583813448
- Schep, E., & Bent, D. (2020). De ingewikkelde relatie tussen gezinshuis en ouders. *Kind & Adolescent Praktijk*, 10, 22-28. <https://doi.org/10.1007/s12454-020-0621-9>
- Schofield, G., & Beek, M. (2005). Providing a secure base: parenting children in long-term foster family care. *Attachment & Human Development*, 7(1), 3–26. DOI: 10.1080/14616730500049019.
- Sen, R., & Broadhurst, K. (2011). Contact between children in out-of-home placements and their family and friends networks: a research review. *Child & Family Social Work*, 16(3), 298–309. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2010.00741.x>
- Skrobić, L. (2016). Views of Fosterchildren about Contacts with Parents and Relatives. *Human: Journal for Interdisciplinary Studies*, 6(1), 81-87. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.21554/hrr.041608>
- Ter Meulen, G., Vinke, A., de Baat, M., & Spoelstra, J. (2014). *Matching van langdurig uithuisgeplaatste kinderen aan een pleeggezin of gezinshuis*. Nederlands Jeugd

Instituut. Geraadpleegd op 14 mei 2023, van

[https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-06/%28320998%29-Matching-van-langdurig-
uithuisgeplaatste-jeugdigen-aan-een-pleeggezin-of-gezinshuis.pdf](https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-06/%28320998%29-Matching-van-langdurig-
uithuisgeplaatste-jeugdigen-aan-een-pleeggezin-of-gezinshuis.pdf)

Verdrag inzake de Rechten van het Kind. (1989, 20 november). Unicef.nl. Geraadpleeg op 10 mei, van <https://www.unicef.nl/files/Unicef-kinderrechtenverdrag-2019.pdf>

Wilson, K., Sinclair, I., Taylor, C., Pithouse, A. and Sellick, C. (2004) *Fostering Success: An Exploration in the Research Literature in Foster Care*, London, Social Care Institute for Excellence.

Zijlstra, E. (2023, 17 februari). *Hoorcollege Recht in Pedagogiek en Onderwijs: Familierecht en Jeugdbescherming* [Powerpoint]. Geraadpleegd op 9 april 2023, van

<https://brightspace.rug.nl/d21/e/lessons/138215/topics/3043689>